

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Landstinget. № 182.

Anden Session.

63de Møde.

Torsdagen den 17de Januar.

(Fort.)

Orsted (fortsat): Vilde han ikke indlade sig derpaa, blev han ikke forurettet, thi han kunne lade det være. Men det meest afgørende Beviis for, at en saadan Erkjendelse ikke indeholdtes i den omhandlede Bestemmelse til Fæsternes Bedste ligger deri, at den indeholdtes, om ikke i alle, saa dog i adskillige af de Bevillinger, der ere udstedte af de forrige Regjeringer og navnlig i Christian den 8des Tid. Der er i den Bevilling, som blev givet 1845 til Salg af Bøndergodset paa Knuthenborg, som i adskillige senere, der ere formiede derefter, kun givet Tilladelse til at sælge det til Fæsterne, men ingenlunde til Andre, saalange Gaarden ikke er fæstelebig, og ligeledes er der i en Resolution af 10de Juli 1846, som blev meddeelt Provindstallerne i Roeskilde, givet en almindelig Udfigt, til at Fideicommissgodser kunde sælges, men under saadanne Betingelser, hvormed baade Familien og Fæsterne kunde være tjente. Jeg skal herved endnu bemærke, at man har sagt, at denne Clausul ikke findes i de ældre Bevillinger. Den findes vistnok ikke udtrykkelig i alle de ældre Bevillinger; men disse Bevillinger ere givne under saadanne Omstændigheder, at det var ganske vist, at Gaardene bleve solgte til Fæsterne og til ingen Anden, og jeg troer ikke, at man let skal vise noget Exempel paa, at en Fæstegaard ifølge disse Bevillinger er solgt til nogen Anden end Fæsteren. Jeg skal endnu tilføje en Omstændighed, som ikke er umærkelig, og som maaskee vil vise, hvor urigtig en Forestilling man i Almindelighed har hørt om høifalig Kong Christian den VIII's Tænkemaade i den omhandlede Henseende. Da Can-

celliet gjorde Forestilling om Afhandelsen af Bøndergodset fra Grevstabet Knuthenborg, havde man ikke tilføiet denne Clausul, men høifalig Kongen vilde, at den skulde tilføies. Man har maaskee ikke ventet dette, ifølge den Forestilling, man har dannet sig om Kongens Tænkemaade, men det er fordi man har en ganske urigtig Forestilling om denne. Denne Konge var, ganske vist, ikke just stemt for at fremstynde Selveiendom; men dette var af den Grund, at han frygtede for, at ved Selveiendoms Indførelse kom Bøndergaardene ud af den rette Bondestands Hænder, og kom i Andres, især i Speculantens Hænder, og naar de kom til Bondestanden, kom de det paa saa byrdefulde Bilkaar, at Bønderne ikke kunde soutinere sig. Derimod var det ham meget om at vedligeholde Fæstebondestanden. Denne Tænkemaade havde Kong Christian VIII. arvet efter sin høifalige Forgænger, som jeg, tilligemed Grev Christian Reventlou, anseer for de største og sandeste Bondevener, der nogenstunde have været her i Landet. Frederik VI. havde i en ældre Periode begunstiget Selveiendom, men han var kommen tilbage derfra, derfor har jeg hans udtrykkelige Udtalelse. Det var den høist besværlige Periode for Landmanden, hvori Landeiendommene vare sunkne til en stor Uværd, og hvor mange Bøndergaarde i Jylland netop af de Bøndergaarde, som vare forvandlede til Selveiendom ved den Understøttelse, Staten dertil havde givet, blandt Andet ved Laan af Creditkassen og Entekassen, bleve Gjenstande for tvunget Salg paa en Tid, da Fæsterne bleve siddende roligere ved deres Gaarde, der bragte Kongen til at troe, at det ikke var saa ganske gavnligt at begunstige Selveiendom. Det var hverken Frederik VI's eller Christian VIII's Tænke, at forhindre Selveiendom, men de fandt Betænkeligheder ved paa nogen særlig